

Emilija Karajović

IZVORI RIMSKOG PRAVA

praktikum za vežbe

Kragujevac 1998

dr Emilija Karajović

UVOD

O pravu

Podjela prava

Izvori prava

Neko pravo

DEO PRVI

1. Izvori

2. Izvori

3. Izvori

4. Izvori

5. Izvori

6. Izvori

7. Izvori

IZVORI RIMSKOG PRAVA

praktikum za vežbe

Kragujevac 1998

Izvori Rimskog prava
praktikum za vežbe

dr. Emilija Karajović

Recezent:

prof. dr. Obrad Stanojević

Izdavač:

Pravni fakultet Kragujevac

Kompjuterska obrada

Jovanović Slobodan & Slaviša

Štampa:

Komino Trade Kraljevo

TIRAŽ 300

CIP - katalogizacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

34(37)(075.8)(076)

IZVORI rimskog prava: praktikum za vežbe

/ [pripremila] Emilija Karajović. - Kragujevac

: Pravni fakultet, 1998 (Kraljevo: Komino

Trade). - 308 str. : 24 cm

Upor. tekst na lat. i srp. jeziku. - Tiraž

300. - Registar.

ISBN 86-80/65-14-7

1. Карајовић, Емилија

а) Римско право - Извори - Вежбе

ID=69217804

Predgovor	1
-----------------	---

UVOD

O pravu	5
Podela prava	6
Izvori prava	7
Neke pravne izreke	9

DEO PRVI

1. Leges regiae.....	15
Romul.....	15
Numa Pompilije.....	16
Tul Hostilije.....	16
Servije Tulije	16
Tarkvinije Oholi	17
2. Zakon XII tablica.....	18
Tabula I.....	18
Tabula II	19
Tabula III	20
Tabula IV.....	21
Tabula V	21
Tabula VI.....	23
Tabula VII.....	23
Tabula VIII	25
Tabula IX.....	29
Tabula X	29
Tabula XI.....	30
Tabula XII	31
3. Zakoni doneti posle Zakona 12 tablica	33
Pletorijev zakon o sudskoj delatnosti.....	33
Akvilijev zakon o šteti.....	33
Agrarni zakon.....	34
4. Senatus Consulta	35
SC o vodovodima	35
SC o mesecu avgustu	36
SC macedonianum.....	36

5. Fragmenti iz Edikta.....	37
IV O paktima i sporazumima.....	37
V O pozivanju na sud.....	38
IX O klevetnicima	38
X O povraćaju u pređašnje stanje	38
XI O sporazumima kojim neko nešto na sebe preuzima (recepta) .	38
XIV O suđenjima.....	39
XV O onome što se nalazi u nečijoj imovini.....	39
XVI O sahranjivanju.....	40
6. Carske konstitucije	41
Edicta	41
Rescripta.....	42
Decreta	43
Mandata.....	44

DEO DRUGI

Gajeve Institucije (fragmenti).....	47
Prva knjiga.....	48
1. Statusno pravo	48
2. Manumisije.....	49
3. Lica sui i alieni iuris	51
4. Robovi	51
5. Patria potestas.....	52
6. Usvojenje.....	52
7. Manus.....	54
8. Mancipatio.....	56
9. Prestanak patria potestas.....	57
10. Tutorstvo i starateljstvo	60
11. Capitis demunitio.....	63
Druga knjiga	65
1. Res extra commercium	65
2. Res Mancipi, res nec Mancipi.....	66
3. Res incorporales, res corporales	68
4. Kviritiska, pretorska svojina, usucapio	69
5. Occupatio i načini prirodnog prava.....	74
6. Testament.....	78
7. Testament factio.....	81

8. Određivanje naslednika	81
9. Isključenje iz nasleđa	82
10. Nevažeći testament	84
11. Sui et necessari	85
12. Supstitucija	87
13. Pupilarna supstitucija	88
14. Legati	88
15. Fideikomisi	93
Treća knjiga	95
1. Intetsatski red nasleđivanja po Zakonu 12 tablica	95
2. Pretorov nasledni red	98
3. Izvori obligacija	101
4. Realni kontrakti	101
5. Verbalni kontrakti	102
6. Adstipulatio	105
7. Poslovno nesposobna lica	106
8. Jemstvo	106
9. Literarni kontrakti	111
10. Konsensualni kontrakti	112
11. Kupoprodaja (emptio-venditio)	113
12. Locatio - conductio	114
13. Ortakluk (societas)	116
14. Zastupništvo (mandatum)	118
15. Gašenje obligacija (solutio)	121
16. Prenov (novatio)	123
17. Litis contestatio	124
18. Delikti kao izvor obligacija	125
19. Krađa (furtum)	126
20. Razbojništvo (rapina)	131
21. Bespravno oštećenje tuđe stvari (Lex Aquilia, damnum iniuria datum)	132
22. Iniuria	135
Četvrta knjiga	138
1. Vrste tužbi	138
2. Legisakcioni postupak	140
3. Legis actio sacramento	141
4. Iudicis postulatio	144

5. Conductio	145
6. Manus iniectioem	146
7. Pignoris capio	148
8. Formularni postupak	149
9. Delovi formule	149
10. Tužbe sa fikcijom	151
11. Formule in ius conceptae in factum conceptae	154
12. Condemnatio certe vel incerta	155
13. Plus petitio	157
14. Actiones bonae fidei	158
15. Actiones adiecticiae qualitatis	160
16. Noksalna odgovornost	164
17. Zastupanje u sporu: kognitor i prokurator	166
18. Tužbe koje se mogu naslediti	168
19. Prigovor	168
20. Replika	171
21. Interdikti (interdictum)	173

DEO TREĆI

Kodifikacija pre Justinijana	179
Dioklecijanov Edikt o cenama	179
Žitarice	180
Vino	182
Nadnice	183
Teodosijev kodeks (Codex Theodosianus)	190
Konstitucije donošenja	190
1. O kolonima	193
2. O privatnim zatvorima	194
3. O porezima	195

DEO ČETVRTI

Justinijanova kodifikacija	199
Konstitucija "Deo auctore"	201
Rimsko privatno pravo	208
1. Pravna i poslovna sposobnost	208
Pravna sposobnost	208
Capitis deminutio	209

Tutorstvo i starateljstvo	210
Actiones adiecticiae qualitatis	212
Pravna lica	213
2. Porodično pravo	214
Familija	214
Brak	215
Forme sklapanja braka sa manusom	216
Razvod braka	217
3. Građanski sudski postupak	218
Pojam i vrste tužbi	218
Legisakcioni postupak (zabrana samopomoći)	219
Ekstraordinarni postupak	220
4. Stvarno pravo	221
Pojam stvarnog prava	221
Stvari	222
Državina	223
Svojina	225
Ograničenje svojine	226
A. Originarno pribavljanje svojine	227
Occupatio	227
Thesaurus	228
Accessio	229
Alluvio, avulsio	230
Specificatio	231
Usucapio (održaj)	232
B. Derivativno pribavljanje svojine	233
Mancipato	233
In iure cessio	234
Traditio	234
C. Tužbe za zaštitu svojine	235
Rei vindicatio	235
Actio negatoria	237
Actio Publiciana	238
5. Iura in re aliena	239
A. Službenosti	239
Pojam i načela	239
Zemljišne službenosti	240

Lične službenosti.....	242
B. Založno pravo	243
6. Obligaciono pravo	245
Pojam obligacionih odnosa.....	245
Izvori obligacije	245
Kontraktne obligacije	246
7. Verbalni kontrakti (stipulatio).....	246
8. Konsensualni kontrakti	248
Kupoprodaja	248
Locatio conductio	251
Societas	252
9. Realni kontrakti	254
Zajam	254
Ostava	255
Posluga	256
10. Bezimeni kontrakti	257
11. Pakta	258
12. Nasledno pravo	259
Opšti pojmovi	259
Intestatsko nasleđivanje.....	260
Testament	263
Legati	264
Fideikomisi.....	266
13. Deliktne obligacije.....	266
A. Delikti civilnog prava	267
Furtum.....	267
Rapina	269
Iniuria	270
Damnum iniuria datum.....	271
B. Pretorski delikti.....	273
Metus.....	273
Dolus malus.....	273
Fraus creditorum	274
14. Kvazikontrakti	275
Negatorum gestio	275
Conditiones sine causa.....	277
15. Kvazidelikti	278

DEO PETI

Dokumenti.....	283
Evidencija fiducije i pignusa	283
Darovanje T. Flavija Artemidora	286
Oslobađanje ženinog tutora	287
Prodaja pola kuće	288
Hronologija rimskih careva	289
REGISTAR POJMOVA	301

Tekstovi su izabrani tako da studentima daju sliku o rimskoj pravnoj nauci. Veliku bogatstvu je iz Gajevih knjiga, jer, pre svega zbog velikog značaja Gaja, ređe bi se prvog rimskog pravnika. Značajno mesto dato je fragmentima iz Justinijanovog kodifikatije, koji su govornici pravnih institucija na koje se odnose. Nije izostavljen ni Justinijanov kodex. Po prvi put su prevedeni delovi Justinijanovog kodexa u celosti, kao i neki dokumenti privatnih porodičnih zbirki, koji su od velike važnosti za proučavanje mnogih instituta.

Autor se zahvaljuje na korisnim sugestijama dr Obradu Stanojević, profesora Beogradskog Pravnog fakulteta.

Autor

Kragujevac, oktobar 1946.